TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2020. gada 18. jūnijā*

Apelācija – Civildienests – Ierēdņi – Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) ģenerāldirektors – Imunitāte pret tiesvedību – Lēmums atcelt imunitāti – Nelabvēlīgs akts – Tiesības uz aizstāvību

Lietā C-831/18 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. pantam, ko 2018. gada 21. decembrī iesniedza

Eiropas Komisija, ko pārstāv *J.-P. Keppenne* un *J. Baquero Cruz*, pārstāvji,

apelācijas sūdzības iesniedzēja,

otrs lietas dalībnieks:

RQ, agrākais Eiropas Komisijas ierēdnis, ko pārstāv *É. Boigelot*, advokāts,

prasītājs pirmajā instancē,

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Vilars [*M. Vilaras*] (referents), tiesneši S. Rodins [*S. Rodin*], D. Švābi [*D. Šváby*], K. Jirimēe [*K. Jürimäe*] un N. Pisarra [*N. Piçarra*],

ģenerāladvokāte: E. Šarpstone [*E. Sharpston*],

sekretāre: V. Džakobo-Peironela [*V. Giacobbo-Peyronnel*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2019. gada 5. septembra tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus 2019. gada 19. decembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Ar apelācijas sūdzību Eiropas Komisija lūdz atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2018. gada 24. oktobra spriedumu RQ/Komisija (T-29/17, turpmāk tekstā – "pārsūdzētais spriedums", EU:T:2018:717), ar kuru tā atcēla Komisijas 2016. gada 2. marta Lēmumu C(2016) 1449 *final* par pieteikumu atcelt RQ imunitāti pret tiesvedību (turpmāk tekstā – "apstrīdētais lēmums").

* Tiesvedības valoda – franču.

Atbilstošās tiesību normas

Protokols Nr. 7

2 Protokola (Nr. 7) par privilēģijām un imunitāti Eiropas Savienībā (OV 2010, C 83, 266. lpp.; turpmāk tekstā – "Protokols Nr. 7") 11. panta a) punkts ir formulēts šādi:

"Neatkarīgi no pilsonības Savienības ierēdņiem un pārējiem darbiniekiem visās dalībvalstīs:

a) saskaņā ar Līgumu noteikumiem, kas, no vienas puses, attiecas uz ierēdņu un pārējo darbinieku atbildību attiecībā pret Savienību un, no otras puses, uz Eiropas Savienības Tiesas jurisdikciju domstarpībās starp Savienību un tās ierēdņiem un pārējiem darbiniekiem, ir imunitāte pret tiesvedību saistībā ar darbībām, ko viņi veikuši, pildot amata pienākumus, tostarp viņu teikto vai rakstīto. Šī imunitāte saglabājas arī tad, kad viņi beiguši pildīt amata pienākumus [..]."

3 Protokola Nr. 7 17. pantā ir paredzēts:

"Privilēģijas, imunitāti un atvieglojumus Savienības ierēdņiem un pārējiem darbiniekiem piešķir vienīgi Savienības interesēs.

Jebkurai Savienības iestādei ir jāatņem ierēdnim vai darbiniekam piešķirtā imunitāte, ja šī iestāde uzskata, ka šādas imunitātes atņemšana nav pretrunā Savienības interesēm."

4 Atbilstoši Protokola Nr. 7 18. pantam:

"Lai piemērotu šo Protokolu, Savienības iestādes sadarbojas ar attiecīgo dalībvalstu atbildīgajām iestādēm."

Civildienesta noteikumi

5 Eiropas Savienības ierēdņu Civildienesta noteikumu (turpmāk tekstā – "Civildienesta noteikumi") 23. pantā ir noteikts:

"Privilēģijas un neaizskaramību [imunitāti], ko bauda ierēdņi, piešķir vienīgi Savienības interesēs. Saskaņā ar Protokolu [Nr. 7], ierēdņi nav atbrīvoti no savu personisko pienākumu izpildes vai no spēkā esošo tiesību aktu un politikas priekšrakstu ievērošanas.

Ja privilēģijas un neaizskaramība [imunitāte] ir apstrīdētas, attiecīgajam ierēdnim par to nekavējoties jāinformē iecēlējinstitūcija.

[..]"

6 Civildienesta noteikumu 90. panta 2. punktā ir noteikts:

"Ikviena persona, uz kuru attiecas šie Civildienesta noteikumi, var iesniegt iecēlējinstitūcijai sūdzību par jebkuru aktu, kurā ietverta sūdzība pret konkrēto personu, gadījumos, kad minētā iestāde ir pieņēmusi lēmumu vai tā nav veikusi kādu pasākumu, ko nosaka Civildienesta noteikumi. Sūdzība jāiesniedz triju mēnešu laikā. [..]

[..]

Iecēlējinstitūcija par savu argumentētu lēmumu konkrētajai personai ziņo četru mēnešu laikā no sūdzības iesniegšanas dienas. Ja minētajā termiņā atbilde uz sūdzību nav saņemta, tas uzskatāms par netiešu lēmumu par sūdzības noraidīšanu, par ko var iesniegt apelāciju saskaņā ar 91. pantu."

Tiesvedības priekšvēsture un apstrīdētais lēmums

7 Tiesvedības priekšvēsture ir izklāstīta pārsūdzētā sprieduma 1.–18. punktā, un šīs tiesvedības vajadzībām to var apkopot šādi.

8 2012. gadā Komisijai tika iesniegta sūdzība par tabakas izstrādājumu ražotāju, un tajā bija ietvertas nopietnas apsūdzības par Komisijas locekļa iesaistīšanos korupcijas mēģinājumos. Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*), kura ģenerāldirektors bija RQ, uzsāka administratīvo izmeklēšanu, lai veiktu prasītās pārbaudes un kontroles.

9 Pamatojoties uz šīs izmeklēšanas pirmajā posmā savākto informāciju, *OLAF* uzskatīja, ka var būt lietderīgi lūgt lieciniekam veikt jaunu telefonsarunu ar personu, kura, iespējams, ir iesaistīta apgalvotajā korupcijas mēģinājumā, kas varētu sniegt papildu pierādījumus.

10 Šī telefonsaruna notika 2012. gada 3. jūlijā. Liecinieks veica zvanu ar RQ piekrišanu un viņa klātbūtnē, izmantojot mobilo tālruni *OLAF* telpās. *OLAF* šo telefonsarunu ierakstīja un izklāstīja izmeklēšanas gala ziņojumā.

11 Pēc šīs administratīvās izmeklēšanas pabeigšanas Beļģijas tiesā tika iesniegts pieteikums krimināprocesā, kurā tostarp tika norādīts uz nelikumīgu telefonsarunu noklausīšanos. Lai varētu izskatīt šo pieteikumu, Beļģijas kompetentais izmeklētājtiesnesis lūdza Komisijai atcelt RQ imunitāti, lai viņu nopratinātu kā apsūdzēto. Tā kā Komisija turklāt vēlējās saņemt precizējumus, Beļģijas federālais prokurors tai darīja zināmus konkrētus *OLAF* veiktās izmeklēšanas elementus, kurus varētu uzskatīt par netiešiem pierādījumiem par notikušās telefonsarunu nelikumīgu noklausīšanos, kas ir krimināli sodāma.

12 Šādos apstākļos 2016. gada 2. martā Komisija apmierināja Beļģijas tiesas lūgumu un pieņēma apstrīdēto lēmumu, ar kuru atbilstoši Protokola Nr. 7 17. panta otrajai daļai tā atcēla RQ imunitāti pret tiesvedību saistībā ar apgalvotajiem faktiem par telefonsarunas noklausīšanos.

13 No apstrīdētā lēmuma pamatojuma izriet, ka Komisija ir uzskatījusi, ka kompetentās valsts iestādes tai ir sniegušas pietiekami skaidras un precīzas norādes, kas ļāvis uzskatīt, ka pret RQ formulētie apgalvojumi attaisno izmeklēšanas veikšanu saistībā ar viņu un ka līdz ar to atteikt šīs imunitātes atcelšanu būtu pretrunā lojālas sadarbības ar valsts iestādēm principam.

14 Apstrīdētais lēmums RQ tika paziņots 2016. gada 11. martā. Viņš saskaņā ar Civildienesta noteikumu 90. panta 2. punktu par to iesniedza sūdzību, kuru iecēlējinstitūcija noraidīja 2016. gada 5. oktobrī.

Tiesvedība Vispārējā tiesā un pārsūdzētais spriedums

15 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2017. gada 17. janvārī, RQ cēla prasību atcelt apstrīdēto lēmumu un 2016. gada 5. oktobra lēmumu.

16 Ar pārsūdzēto spriedumu Vispārējā tiesa atcēla apstrīdēto lēmumu.

17 Vispirms minētā sprieduma 45. punktā tā noraidīja Komisijas izvirzīto iebildi par nepieņemamību par to, ka lēmumi atcelt imunitāti ierēdņiem un darbiniekiem nav nelabvēlīgi akti, jo tie nekādi negrozot viņu tiesisko stāvokli.

18 Šajā ziņā Vispārējā tiesa it īpaši minētā sprieduma 37. punktā norādīja, ka "fakts, ka [Protokolā Nr. 7 minētās] privilēģijas un imunitāte ir paredzētas Savienības publiskajās interesēs, pamato iestādēm piešķirtās pilnvaras vajadzības gadījumā atcelt imunitāti, bet tas nenozīmē, ka šīs privilēģijas un imunitāte ir tikušas piešķirtas tikai Savienībai, nevis arī tās ierēdņiem, pārējiem darbiniekiem un Parlamenta locekļiem. Tādēļ ar Protokolu [Nr. 7] attiecīgajām personām ir radītas subjektīvas tiesības, kuru ievērošana tiek nodrošināta ar tiesību aizsardzības līdzekļu sistēmu, kas noteikta Līgumā".

19 Pārsūdzētā sprieduma 38. punktā Vispārējā tiesa piebilda, ka "lēmums par ierēdņa vai darbinieka imunitātes atcelšanu groza viņa tiesisko stāvokli tā iemesla dēļ vien, ka, izbeidzot šādu aizsardzību, tiek atjaunots viņa tādas personas statuss, kas ir pakļauta dalībvalstu vispārējām tiesībām, un tādējādi bez jebkādiem starpnoteikumiem attiecībā uz viņu var tikt piemēroti šajās vispārējās tiesībās paredzētie pasākumi, tostarp aizturēšana un tiesvedība".

20 Attiecībā uz strīdu pēc būtības Vispārējā tiesa vispirms izskatīja RQ prasības piekto pamatu par tiesību uz aizstāvību pārkāpumu. Šajā pamatā bija trīs daļas, attiecīgi pirmā – par tiesību tikt uzklausītam pārkāpumu, otrā – par nevainīguma prezumpcijas neievērošanu un objektivitātes pienākuma pārkāpumu un trešā – par rūpības pienākuma pārkāpumu. Pārsūdzētā sprieduma 52.–76. punktā izklāstīto iemeslu dēļ Vispārējā tiesa apmierināja šī pamata pirmo daļu un tādēļ atcēla apstrīdēto lēmumu, neizskatot nedz šī pamata pārējās daļas, nedz citus prasības pamatus.

21 Pārsūdzētā sprieduma 52. punktā Vispārējā tiesa atgādināja pastāvīgo judikatūru, saskaņā ar kuru "tiesību uz aizstāvību, it īpaši tiesību tikt uzklausītam, ievērošana visos procesos, kuri uzsākti pret personu un kuru iznākumā var tikt pieņemts tai nelabvēlīgs tiesību akts, ir Savienības tiesību pamatprincips, kas nodrošināms pat tad, ja nav nekāda tiesiskā regulējuma saistībā ar attiecīgo procesu". Minētā sprieduma 55. un 56. punktā tā precizēja, ka tāpat arī atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai tādu pamattiesību kā tiesību uz aizstāvību ievērošana var ietvert ierobežojumus – ar nosacījumu, ka tie paredzēti tiesību aktos, tajos tiek respektēta šo aplūkojamo pamattiesību būtība, tie patiešām atbilst attiecīgā pasākuma izvirzītajiem vispārējo interešu mērķiem un tie attiecībā uz izvirzīto mērķi nav pārmērīga un nepieņemama iejaukšanās.

22 Minētā sprieduma 57. punktā Vispārējā tiesa, vispirms norādījusi, ka nav strīda par to, ka RQ nav ticis uzklausīts pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas, norādīja, ka jāpārbauda, vai šajā lietā konstatētais tiesību tikt uzklausītam ierobežojums atbilst iepriekš minētajiem nosacījumiem.

23 Pārsūdzētā sprieduma 58. punktā izklāstījusi, ka Komisija pamato šo tiesību tikt uzklausītam ierobežojumu ar nepieciešamību respektēt Beļģijas iestāžu veiktās izmeklēšanas noslēpumu, kā tas prasīts šo iestāžu minētajos Beļģijas tiesību aktos, Vispārējā tiesa – konstatējot, ka Beļģijas tiesībās ir noteikts izmeklēšanas noslēpuma princips, pārsūdzētā sprieduma 63. punktā uzskatīja, ka attiecīgās personas iepriekšēja neuzklausīšana principā var tikt objektīvi pamatota ar izmeklēšanas noslēpumu atbilstoši Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 52. pantam.

24 Pēc tam Vispārējā tiesa pārbaudīja, vai RQ neuzklausīšana bija nepieciešama un samērīga ar izmeklēšanas konfidencialitātes aizsargāšanu un kriminālprocesa efektīvu norisi. Tā pārsūdzētā sprieduma 66. un 67. punktā uzsvēra – ja valsts iestāde, izvirzot ar izmeklēšanas noslēpumu saistītus iemeslus, iebilst pret precīzu un pilnīgu attiecīgās personas informēšanu par apsvērumiem, ar kuriem ir pamatots pieteikums par imunitātes atcelšanu, Komisijai, sadarbojoties ar valsts iestādēm atbilstoši lojālas sadarbības principam, ir jāīsteno pasākumi, kuru mērķis ir saskaņot nepieciešamību pietiekami nodrošināt indivīda tiesību tikt uzklausītam ievērošanu, no vienas puses, ar leģitīmiem apsvērumiem saistībā ar izmeklēšanas noslēpumu, no otras puses.

25 Pārsūdzētā sprieduma 69. punktā Vispārējā tiesa nosprieda, ka no tās rīcībā esošajiem lietas materiāliem neizriet, ka Komisija ir veikusi minēto līdzsvarošanu apstrīdētā lēmuma pieņemšanas laikā. Šajā ziņā tā pamatojās uz trim šī sprieduma 70.–72. punktā minētajiem elementiem. Tādējādi, pirmkārt, tā norādīja, ka Komisija nav lūgusi valsts iestādēm norādīt iemeslus, kādēļ prasītāja

iepriekšēja uzklausīšana ietver riskus izmeklēšanas noslēpuma nodrošināšanai. Otrkārt, tā norādīja, ka Beļģijas valsts iestādes nekonstatēja nekādu nopietnu risku par to, ka attiecīgā persona kaitē izmeklēšanas labai norisei, kas būtu varējis pamatot to, ka tai netika paziņots par pieteikumu par viņas imunitātes atcelšanu. Treškārt, tā uzsvēra, ka Beļģijas iestāžu atbildes uz Komisijas lūgumu uzklausīt RQ saistībā ar to pieteikumiem par viņa imunitātes atcelšanu ir nepilnīgas, un konstatēja, ka katrā ziņā Komisija nav tām jautājusi par iespēju iesniegt šo pieteikumu nekonfidenciālu versiju, kuru varētu paziņot RQ.

26 Turklāt pārsūdzētā sprieduma 76. punktā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka nevar pilnībā izslēgt, ka apstrīdētajam lēmumam būtu bijis citāds saturs, ja RQ tiesības tikt uzklausītam būtu tikušas ievērotas, ja viņam būtu bijusi iespēja pienācīgi darīt zināmu savu viedokli par viņa imunitātes atcelšanu un it īpaši par Savienības interesēm un viņa kā ierēdņa, kurš veic *OLAF* ģenerāldirektora amatu, nepieciešamās neatkarības saglabāšanu.

Lietas dalībnieku prasījumi Tiesai

27 Komisijas prasījumi Tiesai ir šādi:

– atcelt pārsūdzēto spriedumu;

– pieņemt galīgo nolēmumu par šo strīdu, noraidot RQ celto prasību un piespriežot tam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus šajā tiesvedībā, un

– pakārtoti, ja tiesvedības stadija to neļauj izskatīt Tiesā, nodot lietu atpakaļ jauna nolēmuma pieņemšanai Vispārējā tiesā.

28 RQ lūdz Tiesu:

– noraidīt apelācijas sūdzību pilnībā kā acīmredzami nepieņemamu un katrā ziņā kā nepamatotu un

– piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, tostarp tos, kas radušies pirmajā instancē.

Par apelācijas sūdzību

29 Apelācijas sūdzības pamatojumam Komisija ir izvirzījusi trīs pamatus. Pirmais pamats ir par Vispārējās tiesas pieļauto tiesību kļūdu, jo tā ir nospriedusi, ka apstrīdētais lēmums ir nelabvēlīgs akts. Otrais pamats, kurš ir norādīts pakārtoti, ir par Vispārējās tiesas pieļauto tiesību kļūdu, interpretējot un piemērojot Hartas 41. panta 2. punkta a) apakšpunktu, kā arī LES 4. panta 3. punktu. Trešais pamats, kurš ir norādīts vēl pakārtotāk, ir par Vispārējās tiesas pieļauto tiesību kļūdu Komisijas "rīcības" kvalificēšanā.

Par pirmo pamatu – Vispārējās tiesas pieļauto tiesību kļūdu, kvalificējot apstrīdēto lēmumu par "nelabvēlīgu aktu"

Lietas dalībnieku argumenti

30 Ar pirmo pamatu Komisija apgalvo, ka Vispārējā tiesa esot pieļāvusi tiesību kļūdu, uzskatot, ka lēmumi par imunitātes atcelšanu, kāds ir apstrīdētais lēmums, ir nelabvēlīgi Savienības ierēdņiem un par tiem var celt prasību Savienības tiesās.

31 Pirmkārt, Komisija norāda, ka Vispārējā tiesa esot kļūdaini uzskatījusi, ka tā var balstīties uz pastāvīgo judikatūru, lai gan šis jautājums nekad nav ticis uzdots Tiesai.

32 Konkrētāk, Komisija apgalvo, no vienas puses, ka 1960. gada 16. decembra spriedumā *Humblet*/*État belge* (6/60-IMM, EU:C:1960:48) Tiesa nav spriedusi par jautājumu saistībā ar lēmuma par imunitātes atcelšanu nelabvēlīgo vai labvēlīgo raksturu, jo tā bija balstījusi savu argumentāciju uz EAEK Protokola par privilēģijām un imunitāti 16. pantu. Taču šai nostājai nav ekvivalenta Protokolā Nr. 7.

33 No otras puses, šī iestāde uzsver, ka 2008. gada 15. oktobra spriedums *Mote*/Parlaments (T-345/05, EU:T:2008:440) un 2013. gada 17. janvāra spriedums *Gollnisch*/Parlaments (T-346/11 un T-347/11, EU:T:2013:23) attiecās uz Eiropas Parlamenta locekļiem, nevis uz Savienības ierēdņiem. Taču Parlamenta locekļu imunitāte nav tāda pati, un tai nav tāds pats apjoms kā Savienības ierēdņu un pārējo darbinieku imunitātei.

34 Otrkārt, Komisija uzskata, ka no Protokola Nr. 7 17. panta teksta, konteksta un mērķa izriet, ka lēmums par ierēdņa imunitātes atcelšanu nav viņam nelabvēlīgs, jo ar to tiem tiek grozīts nevis attiecīgā ierēdņa tiesiskais stāvoklis, bet tikai Savienības un tās dalībvalsts, kura lūdz šo imunitāti atcelt.

35 Proti, no šī panta izrietot – kas apstiprināts gan 1990. gada 13. jūlija rīkojumā *Zwartveld* u.c. (C-2/88-IMM, EU:C:1990:315, 19. punkts), gan LESD 343. pantā –, ka imunitātes pret tiesvedību aizsardzība ir piešķirta pašai Savienībai un ka tā vispārīgi ir jāatceļ, ja vien tas nav pretēji Savienības interesēm. Tāpat Civildienesta noteikumu 23. pants, kas ir vienīgā Civildienesta noteikumu norma ar tajā ietvertu atsauci uz ierēdņu privilēģijām un imunitāti, apstiprina, kā tas izriet no tā paša teksta, ka šīs privilēģijas un imunitāti piešķir "vienīgi Savienības interesēs".

36 Turklāt Protokola Nr. 7 17. panta mērķis ir aizsargāt pašu Savienību ekstrēmos gadījumos, kad tās uzdevumu izpilde ir apdraudēta valsts tiesu rīcības dēļ.

37 Tātad Komisija pārmet Vispārējai tiesai, ka tā nospriedusi, ka ar protokolu Nr. 7 attiecīgajām personām tiek radītas subjektīvas tiesības. Taču attiecībā uz konkrēto ierēdni lēmums par imunitātes atcelšanu ir jāuzskata par sagatavojošu aktu, ar kuru tikai tiek atcelts procesuāls šķērslis parastajai valsts tiesvedības procedūrai. Notiesāšanas gadījumā tikai valsts galīgajam spriedumam kriminālietā var būt patiesa ietekme uz šī ierēdņa juridisko situāciju. Turklāt valsts procedūras ietvaros šis ierēdnis vienmēr var apstrīdēt lēmuma par imunitātes atcelšanu spēkā esamību un valsts tiesai šaubu gadījumā ir jāuzdod prejudiciālais jautājums Tiesai. Komisija uzskata, ka šāds lēmums ir analogs *OLAF* lēmumam par izmeklēšanas uzsākšanu pret ierēdni vai par galīgā ziņojuma nodošanu šādas izmeklēšanas beigās valsts tiesu iestādēm. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru šādiem aktiem ir sagatavojošs raksturs un par tiem nevar celt prasību atcelt tiesību aktu.

38 Tātad Komisija uzskata, ka Vispārējās tiesas pamatojums, kurš norādīts pārsūdzētā sprieduma 38. punktā, – ka lēmums par ierēdņa vai darbinieka imunitātes atcelšanu groza tā tiesisko stāvokli tikai tādēļ, ka tiek izbeigta tam ar saskaņā ar Protokola Nr. 7 11. pantu piešķirtā aizsardzība pret dalībvalstu iestāžu uzsākto tiesvedību, – izriet no kļūdainas imunitātes jēdziena izpratnes, kas tiek uztverta kā subjektīvas tiesības.

39 RQ uzskata, ka pirmais apelācijas sūdzības pamats ir jānoraida kā nepamatots. Viņš uzskata, ka Komisija atkārto tos pašus argumentus, kas norādīti pirmajā instancē, un tādējādi patiesībā vēlas panākt tikai Vispārējā tiesā iesniegtā prasības pieteikuma pārskatīšanu, kas nav Tiesas kompetencē.

40 Pakārtoti RQ uzskata, ka Vispārējā tiesa neesot pieļāvusi tiesību kļūdu, kvalificējot apstrīdēto lēmumu kā nelabvēlīgu aktu.

Tiesas vērtējums

41 Vispirms jānorāda, ka, pretēji RQ apgalvotajam, pirmais pamats ir pieņemams.

42 Proti, ja apelācijas sūdzības iesniedzējs apstrīd Vispārējās tiesas veikto Savienības tiesību interpretāciju vai piemērošanu, tad pirmajā instancē izskatītos tiesību jautājumus var no jauna izskatīt apelācijas tiesvedībā. Proti, ja apelācijas sūdzības iesniedzējs nevarētu šādā veidā pamatot savu apelāciju ar pamatiem un argumentiem, kas jau izmantoti Vispārējā tiesā, apelācijas tiesvedība daļēji zaudētu savu jēgu (spriedums, 2016. gada 20. septembris, *Mallis* u.c./Komisija un ECB, no C-105/15 P līdz C-109/15 P, EU:C:2016:702, 36. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

43 Taču Komisija ar pirmo pamatu apstrīd Vispārējās tiesas veikto Savienības tiesību interpretāciju un piemērošanu, kas tai likusi uzskatīt – pretēji Komisijas tajā izklāstītajai argumentācijai –, ka apstrīdētais lēmums ir RQ nelabvēlīgs akts, par kuru var celt prasību atcelt tiesību aktu.

44 Attiecībā uz Komisijas pirmā pamata pārbaudi pēc būtības jāatgādina, ka Civildienesta noteikumu 90. panta 2. punkta izpratnē nelabvēlīgi ir tikai tādi akti vai pasākumi ar juridiski saistošu iedarbību, kas var tieši un tūlītēji skart prasītāja intereses, noteiktā veidā grozot tā tiesisko stāvokli (spriedums, 2006. gada 14. septembris, Komisija/*Fernández Gómez*, C-417/05 P, EU:C:2006:582, 42. punkts; šajā nozīmē skat. arī spriedumus, 1987. gada 21. janvāris, *Stroghili*/Revīzijas palāta, 204/85, EU:C:1987:21, 6. un 9. punkts, kā arī 1989. gada 14. februāris, *Bossi*/Komisija, 346/87, EU:C:1989:59, 23. punkts).

45 Taču, kā Vispārējā tiesa norādīja pārsūdzētā sprieduma 38. punktā, lēmums par ierēdņa imunitātes atcelšanu – kāds ir apstrīdētais lēmums – groza ierēdņa tiesisko stāvokli tā iemesla dēļ vien, ka, izbeidzot aizsardzību, kas šim ierēdnim tika piešķirta ar Protokola Nr. 7 11. panta a) punktā paredzēto imunitāti no tiesvedības, tiek atjaunots viņa tādas personas statuss, kas ir pakļauta dalībvalstu vispārējām tiesībām, un tādējādi bez jebkādiem starpnoteikumiem attiecībā uz viņu var tikt piemēroti šajās vispārējās tiesībās paredzētie pasākumi, tostarp aizturēšana un tiesvedība.

46 Līdz ar to, tā kā Savienības ierēdņa imunitāte no tiesvedības, kas piešķirta ar Protokola Nr. 7 11. panta a) punktu, tiek atcelta ar viņa iecēlējinstitūcijas lēmumu, ar ko tiek grozīts viņa tiesiskais stāvoklis, Komisija ir kļūdaini apgalvojusi, ka Vispārējā tiesa nevarēja izvēlēties tādu pat pieeju, kāda bija 2008. gada 15. oktobra spriedumā *Mote*/Parlaments (T-345/05, EU:T:2008:440) izvēlētā.

47 Protams, ar Protokolu Nr. 7 Savienībai atzītām privilēģijām un imunitātei ir funkcionāls raksturs, jo to mērķis ir panākt, lai Savienības darbībai un neatkarībai netiek likti šķēršļi, kas it īpaši nozīmē, ka ierēdņiem un citiem Savienības darbiniekiem privilēģijas, imunitāte un atvieglojumi tiek piešķirti tikai šīs pēdējās minētās interesēs (rīkojums, 1990. gada 13. jūlijs, *Zwartveld* u.c., C-2/88-IMM, EU:C:1990:315, 19. un 20. punkts).

48 Tomēr lēmums par Savienības ierēdņa imunitātes atcelšanu būtiskā veidā groza šī ierēdņa stāvokli, liedzot viņam baudīt šo imunitāti, un līdz ar to tas ir viņam nelabvēlīgs akts.

49 Turklāt no šī sprieduma 44. punktā atgādinātās judikatūras izriet, ka pasākums tiek kvalificēts par ierēdnim "nelabvēlīgu aktu" ne tikai tad, kad ar to ir pārkāptas vai aizskartas viņam piešķirtās subjektīvās tiesības, bet – vispārīgāk – kad tas būtiski maina viņa juridisko situāciju.

50 No tā izriet, ka jautājumam – vai ar Protokola Nr. 7 11. panta a) punkts ir radītas "konkrēto personu [..] subjektīvās tiesības", kā Vispārējā tiesa norādījusi pārsūdzētā sprieduma 37. punktā, – nav nozīmes, kvalificējot lēmuma par ierēdņa imunitātes atcelšanu par nelabvēlīgu aktu. Tas pats attiecas uz jautājumu par Vispārējās tiesas pārsūdzētā sprieduma 42. punktā sniegto 1960. gada 16. decembra sprieduma *Humblet*/*État belge* (6/60-IMM, EU:C:1960:48) interpretāciju.

51 Tāpat ir jānoraida Komisijas argumentācija, ka lēmums par ierēdņa imunitātes atcelšanu ir jāatzīst par "sagatavojošu aktu", jo – kā arī būtībā norādījusi ģenerāladvokāte secinājumu 61. punktā – ieinteresētās personas tiesiskā stāvokļa maiņa izriet no tāda lēmuma pieņemšanas, kāds ir apstrīdētais lēmums. Ar to izbeidz procedūru par attiecīgā ierēdņa imunitātes atcelšanu, neparedzot pieņemt vēlāku iestādes, kurai pieder ierēdnis, aktu, kuru tas varētu apstrīdēt.

52 Pārsūdzētā sprieduma 38. punktā norādītais pamatojums, ar kuru Vispārējā tiesa uzskata, ka lēmums par Savienības ierēdņa vai darbinieka imunitātes atcelšanu groza tā tiesisko stāvokli, ir pietiekams, lai attaisnotu apstrīdētā lēmuma kvalificēšanu par "nelabvēlīgu aktu" Civildienesta noteikumu 90. panta 2. punkta izpratnē.

53 Līdz ar to pārsūdzētā sprieduma 37. un 42. punkts ir jāuzskata par tādiem, kuros ir uzskaitīti *ad abundantiam* motīvi tādā veidā, ka Komisijas argumentācijas daļa, kas uz tiem attiecas, ir jānoraida kā neefektīva (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2004. gada 29. aprīlis, Komisija/*CAS Succhi di Frutta*, C-496/99 P, EU:C:2004:236, 68. punkts, un 2012. gada 29. novembris, Apvienotā Karaliste/Komisija, C-416/11 P, nav publicēts, EU:C:2012:761, 45. punkts).

54 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, pirmais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

Par otro pamatu – tiesību kļūdu Hartas 41. panta 2. punkta a) apakšpunkta, kā arī LES 4. panta 3. punkta interpretācijā un piemērošanā

Lietas dalībnieku argumenti

55 Ar otro pamatu Komisija apgalvo, ka Vispārējā tiesa, pārsūdzētā sprieduma 66. un 67. punktā nospriežot, ka tai bija jālīdzsvaro, no vienas puses, attiecīgā ierēdņa tiesības tikt uzklausītam ar, no otras puses, izmeklēšanas noslēpumu, esot kļūdaini interpretējusi tiesības tikt uzklausītam. Būtībā tā norāda, ka tiesību tikt uzklausītam plaša interpretācija, kuru izvēlējās Vispārējā tiesa, "izraisa sistemātisku nepamatotu Savienības iestāžu iejaukšanos dalībvalstu tiesu iestāžu pašu kompetencē".

56 Šajā ziņā Komisija uzsver, ka tā izņēmuma kārtā ir sarakstījusies ar valsts iestādēm jautājumā par RQ, ievērojot to, ka viņš ieņēma *OLAF* ģenerāldirektora amatu pieteikuma par imunitātes atcelšanu iesniegšanas brīdī. Tā uzsver, ka "parastā prakse" ir nesarakstīties ar valsts iestādēm vai ar attiecīgo ierēdni, lai ievērotu striktas konfidencialitātes nosacījumu saistībā ar izmeklēšanas noslēpumu. Šāda esošo interešu līdzsvarošana, kas prasīta pārsūdzētajā spriedumā, apšauba iestāžu un Savienības struktūru kopīgo pastāvīgo praksi.

57 Turklāt tā norāda, ka Vispārējā tiesa, lai gan tā prasa šādu līdzsvarošanu, neprecizē tās sekas, tostarp tad, kad attiecīgā iestāde uzskata, ka ierēdņa tiesības tikt uzklausītam lietā ir pārākas par izmeklēšanas noslēpumu. Tādējādi Vispārējā tiesa nav precizējusi, vai konkrētā iestāde varēja, pārkāpjot valsts tiesības, nolemt uzklausīt ieinteresēto personu vai arī tai bija jāatsaka šī iemesla dēļ atcelt tās imunitāti.

58 Komisija piebilst, ka prasība līdzsvarot intereses, kas noteikta pārsūdzētā sprieduma 66. un 67. punktā, pārkāpj savstarpējās uzticības un lojālas sadarbības principus. Saņemot valsts iestāžu atteikumu uz Komisijas pieteikumu uzklausīt attiecīgo ierēdni, tā nevar pārbaudīt vai aizvietot ar savu vērtējumu valsts iestāžu sniegto vērtējumu par valsts krimināltiesību jautājumu. Šī argumentācija ir apstiprināta 1990. gada 13. jūlija rīkojumā *Zwartveld* u.c. (C-2/88-IMM, EU:C:1990:315, 18. punkts).

59 Visbeidzot Komisija norāda uz attiecīgā ierēdņa iepriekšējas uzklausīšanas lietderības neesamību, jo iestādei ir pienākums atcelt viņa imunitāti, ja vien tas nav pretrunā Savienības pašas interesēm. Taču ierēdnis nevar noteikt vai ietekmēt Savienības intereses savu individuālo interešu gaismā.

60 RQ galvenokārt apgalvo, ka otrais pamats ir nepieņemams tādēļ, ka ar to Komisija tikai atkārtojot pirmajā instancē izvirzītos pamatus.

61 Pakārtoti RQ apgalvo, ka šis pamats neesot pamatots.

Tiesas vērtējums

62 To pašu iemeslu dēļ, kas jau izklāstīti šī sprieduma 42. punktā, RQ izvirzītā iebilde par otrā pamata nepieņemamību ir jānoraida.

63 Proti, ar otro pamatu Komisija būtībā pārmet Vispārējai tiesai, ka tā esot pieļāvusi tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 66. un 67. punktā nospriežot, ka Komisijai bija jālīdzsvaro, no vienas puses, ierēdņa, par kuru ir iesniegts pieteikums par imunitātes atcelšanu krimināllietas izmeklēšanas nolūkā, tiesības tikt uzklausītam un, no otras puses, krimināllietas izmeklēšanas noslēpums. Šādā kontekstā Komisijai ir atļauts izvirzīt Tiesā argumentus, kurus tā jau ir norādījusi Vispārējā tiesā un kurus šī pēdējā minētā noraidījusi.

64 Attiecībā uz otrā pamata izskatīšanu pēc būtības jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru tiesību uz aizstāvību ievērošana ir Savienības tiesību pamatprincips (spriedums, 2012. gada 22. novembris, M., C-277/11, EU:C:2012:744, 81. punkts un tajā minētā judikatūra).

65 Konkrētāk, runājot it īpaši par tiesībām tikt uzklausītam visā procedūras laikā, kas ir minētā pamatprincipa neatņemama sastāvdaļa, tās šobrīd ir noteiktas ne tikai Hartas 47. un 48. pantā, kuri nodrošina tiesības uz aizstāvību, kā arī tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu visā tiesvedības laikā, bet arī Hartas 41. pantā, kurā ir nodrošinātas tiesības uz labu pārvaldību (spriedums, 2012. gada 22. novembris, M., C-277/11, EU:C:2012:744, 82. punkts un tajā minētā judikatūra).

66 Proti, minētā 41. panta 2. punktā ir paredzēts, ka šīs tiesības uz labu pārvaldību tostarp ietver ikvienas personas tiesības tikt uzklausītai, pirms tiek veikts kāds individuāls pasākums, kas to varētu nelabvēlīgi ietekmēt.

67 Tādējādi, kā izriet no šīs normas teksta, tā ir vispārpiemērojama. No tā izriet, ka tiesības tikt uzklausītam ir jāievēro jebkurā procedūrā, kuras beigās ir iespējama nelabvēlīga akta izdošana, pat ja piemērojamie tiesību akti skaidri neparedz šādu formalitāti. Turklāt minētās tiesības tikt uzklausītam ikvienai personai garantē iespēju administratīvajā procesā un pirms ikviena lēmuma, kas var nelabvēlīgi ietekmēt tās intereses, pieņemšanas atbilstoši izteikt savu viedokli lietderīgi un efektīvi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 22. novembris, M., C-277/11, EU:C:2012:744, 84. un 87. punkts un tajā minētā judikatūra).

68 Tāpat, nepieļaujot Tiesību kļūdu, Vispārējā tiesa, vispirms pareizi konstatējusi, ka apstrīdētais lēmums ir attiecīgajam ierēdnim nelabvēlīgs akts, kā tas izriet no pirmā apelācijas sūdzības pamata noraidīšanas, pārsūdzētā sprieduma 52.–54. punktā nosprieda, ka Komisijai, pirms pieņemt lēmumu par šī ierēdņa imunitātes atcelšanu, viņš bija jāuzklausa.

69 Protams, kā ir atgādināts šī sprieduma 47. punktā, Savienības ierēdņu un darbinieku imunitātei, kas izriet no Protokola Nr. 7, ir funkcionāls raksturs un tā ir paredzēta tikai Savienības interešu aizsardzībai, lai novērstu šķēršļu radīšanu tās darbībai un neatkarībai.

70 Tomēr, lai gan šis apstāklis var izraisīt to, ka tiek ierobežoti argumenti, kurus attiecīgais ierēdnis var pamatoti norādīt, lai pārliecinātu savu iestādi neatcelt viņa imunitāti, pretēji Komisijas apgalvotajam, tas nevar pamatot ierēdņa neuzklausīšanu pirms viņa imunitātes atcelšanas. Šādā lēmumā tieši netiktu ievērota pastāvīgā judikatūra, kas ir atgādināta šī sprieduma 67. punktā.

71 Pēc šī atgādinājuma ir arī jānorāda, ka Hartas 52. panta 1. punktā ir pieļauti tajā noteikto tiesību, ieskaitot tās 41. pantā paredzēto tiesību tikt uzklausītam, ierobežojumi. Tomēr Hartas 52. panta 1. punktā ir prasīts, ka ierobežojumiem ir jābūt noteiktiem tiesību aktos, un tajos jārespektē šo pamattiesību būtība. Turklāt tajā ir prasīts, ka, ievērojot samērīguma principu, ierobežojumus drīkst uzlikt tikai tad, ja tie ir nepieciešami un patiešām atbilst vispārējas nozīmes mērķiem, ko atzinusi Savienība.

72 Šajā lietā Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 61. punktā konstatēja, ka Beļģijas Kriminālprocesa kodeksa normās ir nostiprināts izmeklēšanas noslēpuma princips, vienlaikus precizējot, ka izņēmumi no minētā principa ir paredzēti tiesību aktos.

73 Turklāt šī sprieduma 59. punktā Vispārējā tiesa uzsvēra, ka dalībvalstīs, kurās tas ir paredzēts, izmeklēšanas noslēpums ir sabiedriskās kārtības princips, kura mērķis ir ne tikai aizsargāt izmeklēšanu, lai izvairītos no krāpnieciskas darbību saskaņošanas, kā arī no mēģinājumiem slēpt pierādījumus un netiešos pierādījumus, bet arī pasargāt aizdomās turētos un apsūdzētos, kuru vaina nav pierādīta.

74 Par šiem elementiem Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 63. punktā uzskatīja, ka ierēdņa, uz kuru attiecas pieteikums par viņa imunitātes atcelšanu krimināllizmeklēšanas nolūkā, iepriekšēja neuzklausīšana "principā var tikt [..] pamatota ar izmeklēšanas konfidencialitāti atbilstoši Hartas 52. pantam", ciktāl – kā Vispārējā tiesa norādīja šī sprieduma 65. punktā – "vispārīgi ieinteresētās personas neuzklausīšana pirms tās imunitātes atcelšanas ir veids, kā garantēt izmeklēšanas [noslēpumu]".

75 Analizējot šāda pasākuma samērīgumu un nepieciešamību, Vispārējā tiesa minētā sprieduma 66. punktā uzsvēra, ka "tad, ja pienācīgi pamatotos gadījumos valsts iestāde, izvirzot ar izmeklēšanas [noslēpumu] saistītus iemeslus, iebilst pret precīzu un pilnīgu attiecīgās personas informēšanu par apsvērumiem, ar kuriem ir pamatots pieteikums par imunitātes atcelšanu, Komisijai, sadarbojoties ar valsts iestādēm, [..] ir jāīsteno pasākumi, kuru mērķis ir saskaņot leģitīmos apsvērumus saistībā ar izmeklēšanas konfidencialitāti, no vienas puses, ar nepieciešamību pietiekami nodrošināt tādu šīs personas pamattiesību kā tiesības tikt uzklausītam ievērošanu, no otras puses".

76 Tādējādi Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 67. punktā uzskatīja, ka Komisijai bija jālīdzsvaro ierēdņa, par kuru ir izdots pieteikums par imunitātes atcelšanu, tiesības tikt uzklausītam, ar valsts iestāžu norādītajiem apsvērumiem, lai vienlaikus aizsargātu attiecīgā ierēdņa tiesības un Savienības intereses saskaņā ar Protokolu Nr. 7, kā arī valsts kriminālprocesu efektīvu un objektīvu norisi.

77 Pretēji Komisijas norādītajam, šajos Vispārējās tiesas motīvos nav pieļauta tiesību kļūda.

78 Lai gan, kā izriet no pārsūdzētā sprieduma, Vispārējā tiesa nav izslēgusi iespēju, ka iestāde pieņem lēmumu par imunitātes atcelšanu, neuzklausot attiecīgo personu, tomēr šāda iespēja ir jārezervē pienācīgi pamatotiem izņēmuma gadījumiem.

79 Proti, nevar prezumēt, ka jebkura kriminālprocesuāla izmeklēšana nozīmē sistemātisku risku, ka skartās personas mēģinās slēpt pierādījumus un netiešos pierādījumus vai veidos savā starpā krāpnieciskas savienības, kas attaisnotu viņu iepriekšēju neinformēšanu par attiecībā uz viņām notiekošo izmeklēšanu.

80 No tā izriet, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 66. punktā pareizi uzskatīja – pirms secināt, ka pastāv izņēmuma gadījums, kas attaisno skartās personas imunitātes atcelšanu, to iepriekš neuzklausot, Komisijai, ievērojot lojālas sadarbības principu ar attiecīgajām valsts iestādēm, ir jāievieš pasākumi, kas vienlaikus ļauj ievērot ieinteresētās personas tiesības tikt uzklausītai, neapdraudot intereses, kuru aizsardzība ir izmeklēšanas noslēpuma mērķis.

81 Pretēji Komisijas apgalvotajam, pienākums veikt šādu līdzsvarošanu nav pretrunā savstarpējas uzticības un lojālas sadarbības starp Komisiju un valsts iestādēm principiem.

82 Proti, pārsūdzētā sprieduma 66. punktā norādītā līdzsvarošana ļauj Komisijai ievērot gan procesuālās prasības, kas var tikt noteiktas attiecīgajām valsts iestādēm, gan pēc iespējas ieinteresētās personas tiesības tikt uzklausītai. Izņēmuma gadījumos tā ļauj Komisijai arī attaisnot neiespējamību uzklausīt ieinteresēto personu pirms tās imunitātes atcelšanas, ievērojot intereses, kuras šāda uzklausīšana apdraudētu.

83 Turklāt, runājot par šī sprieduma 57. punktā izklāstīto Komisijas argumentu, ka Vispārējā tiesa nav precizējusi, kādai būtu jābūt atbildei uz pieteikumu par imunitātes atcelšanu gadījumā, kad pārsūdzētā sprieduma 67. punktā minētā līdzsvarošana liktu Komisijai uzskatīt, ka ieinteresētās personas tiesības tikt uzklausītai ir pārākas par izmeklēšanas noslēpumu, pietiek norādīt – tā kā tā uzskatīja, ka šajā lietā līdzsvarošanu nebija jāveic, Vispārējā tiesa nesprieda par šādu gadījumu.

84 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka otrais pamats ir jānoraida.

Par trešo pamatu – Vispārējās tiesas kļūdu Komisijas apstrīdētā lēmuma pieņemšanas procedūras novērtējumā

Lietas dalībnieku argumenti

85 Ar trešo pamatu Komisija apgalvo, ka Vispārējā tiesa, kļūdaini novērtējot Komisijas apstrīdētā lēmuma pieņemšanas procedūru, ir pieļāvusi tiesību kļūdu, jo tā uzskatīja, ka nav ievērota esošo interešu līdzsvarošana, kas ir prasīta pārsūdzētā sprieduma 66. un 67. punktā.

86 It īpaši Komisija uzskata, ka, pieņemot, ka prasība par šādu līdzsvarošanu ir pamatota, ir jāuzskata, ka katrā ziņā šajā lietā tā ir veikusi prasītās pārbaudes. Tā apgalvo, ka tā ir pieņēmusi apstrīdēto lēmumu tikai pēc tam, kad tā vairākkārt sarakstījās ar Beļģijas iestādēm, saņēma detalizētus paskaidrojumus no Beļģijas prokurora, pārbaudīja lietas materiālus uz vietas un, visbeidzot, konsultējās ar Beļģijas krimināltiesību ekspertu.

87 Turklāt Komisija pārmet Vispārējai tiesai, ka tā pārsūdzētā sprieduma 71. punktā bija paredzējusi nesamērīgas prasības salīdzinājumā ar pasākumiem, kurus Komisijai jau bija jāparedz, lai ievērotu RQ tiesības tikt uzklausītam. Šie pasākumi sistemātiski izraisīja nepamatotu Savienības iestāžu iejaukšanos valsts krimināltiesu darbībā.

88 Visbeidzot Komisija apstrīd pārsūdzētā sprieduma 76. punktā norādīto iemeslu, saskaņā ar kuru nevar pilnībā izslēgt to, ka Komisijas lēmumam varēja būt citāds saturs, ja RQ būtu sniegta iespēja lietderīgi norādīt savu viedokli par Savienības interesēm un par viņa nepieciešamās neatkarības saglabāšanu *OLAF* ģenerāldirektora statusā. Proti, Komisija uzskata, ka, pirmkārt, RQ kā *OLAF* ģenerāldirektora statusam nebija nozīmes, jo RQ bija cēlis savu prasību kā privātpersona, un, otrkārt, attiecīgā ierēdņa nostāja nevar noteikt vai ietekmēt Savienības interešu novērtējumu, kas ir iestāžu ekskluzīvajā kompetencē.

89 RQ uzskata, ka šis pamats ir par Vispārējās tiesas veikto faktu izvērtējumu un tādēļ tas esot jānoraida kā nepieņemams. Pakārtoti RQ apgalvo, ka šis pamats neesot pamatots.

Tiesas vērtējums

90 Komisijas norādītie argumenti apelācijas sūdzības trešā pamata pamatojumam būtībā ietver divas daļas.

91 Pirmajā šī pamata daļā Komisija norāda, ka Vispārējā tiesa esot pieļāvusi tiesību kļūdu ar to, ka tā pārsūdzētā sprieduma 74. punktā ir nospriedusi, ka RQ neuzklausīšana pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas pārsniedza nepieciešamo, lai sasniegtu mērķi garantēt izmeklēšanas noslēpumu, un tā rezultātā nav ievērots būtiskais tiesību tikt uzklausītam saturs, kas noteikts Hartas 41. panta 2. punkta a) apakšpunktā.

92 Jānorāda, ka ar šādu argumentāciju Komisija apšauba ne tikai Vispārējās tiesas faktu izvērtējumu, bet arī to juridisko kvalifikāciju. It īpaši tā norāda, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 74. punktā esot uz tās rīcībā esošo lietas materiālu pamata kļūdaini uzskatījusi, ka tā ir pārkāpusi RQ tiesības tikt uzklausītam, šajā ziņā pieļaujot tiesību kļūdu.

93 Līdz ar to, pretēji RQ apgalvojumiem, trešā pamata pirmā daļa ir pieņemama. Proti, ja Vispārējā tiesa ir konstatējusi vai novērtējusi faktus, Tiesas kompetencē ir pārbaudīt šo faktu juridisko kvalifikāciju un no tās izrietošās tiesiskās sekas, ko Vispārējā tiesa ir secinājusi (spriedums, 2006. gada 6. aprīlis, *General Motors*/Komisija, C-551/03 P, EU:C:2006:229, 51. punkts un tajā minētā judikatūra).

94 Kas attiecas uz šīs pirmās daļas pārbaudi pēc būtības, jānorāda, ka pārsūdzētā sprieduma 69. punktā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka Komisija šajā lietā nav veikusi tādu līdzsvarošanu, kas atbilstu šī sprieduma 67. un 68. punktā minētajai.

95 Tā balstīja savu novērtējumu uz pārsūdzētā sprieduma 70.–72. punktā izklāstītajiem konstatējumiem, saskaņā ar kuriem, pirmkārt, Komisija nav prasījusi Beļģijas kompetentām iestādēm norādīt iemeslus, kādēļ RQ uzklausīšana pirms iespējamās viņa imunitātes atcelšanas radītu risku izmeklēšanas noslēpuma ievērošanai, vai izveidot nekonfidenciālu viņu pieteikuma par imunitātes atcelšanu versiju, kuru varētu paziņot RQ. Otrkārt, minētās iestādes nav norādījušas nevienu apstākli, kā, piemēram, RQ aizbēgšanas risku vai to, ka viņš varētu iznīcināt pierādījumus, kas būtu varējis attaisnot to, ka pieteikums par viņa imunitātes atcelšanu viņam netiek paziņots. Visbeidzot, treškārt, Beļģijas iestāžu atbildes uz Komisijas pieprasījumiem bija nepilnīgas un neļāva saprast, kādēļ tās atsaka Komisijai iespēju uzklausīt RQ jautājumā par pieteikumu par viņa imunitātes atcelšanu.

96 Ņemot vērā šos ar faktiem saistītos konstatējumus, kas nevar tikt apstrīdēti apelācijas stadijā, izņemot tikai faktu un pierādījumu sagrozīšanas gadījumā, ko Komisija šajā lietā neapgalvo (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2010. gada 18. marts, *Trubowest Handel* un *Makarov*/Padome un Komisija, C-419/08 P, EU:C:2010:147, 30. un 31. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra), Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 74. punktā, nepieļaujot tiesību kļūdu, varēja nospriest, ka tas, ka prasītājs nav uzklausīts pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas, pārsniedz nepieciešamo, lai sasniegtu mērķi, un tādējādi ar to ir pārkāptas Hartas 41. panta 2. punkta a) apakšpunktā nostiprinātās tiesības tikt uzklausītam.

97 Šajā ziņā Komisija nevar pārmest Vispārējai tiesai, ka tā esot ignorējusi sarakstīšanās faktu ar kompetentajām Beļģijas iestādēm. Proti, tā to ir ņēmusi vērā, bet tomēr, neatkarīgi novērtējot faktus, uzskatīja, ka, pretēji Komisijas apgalvotajam, tās iegūtie paskaidrojumi pēc šīs sarakstes bija nepilnīgi un nepietiekami detalizēti.

98 Tāpat Komisija, lai apstrīdētu Vispārējās tiesas novērtējuma pamatotību, nevar atsaukties uz to, ka tā uz vietas esot pārbaudījusi kriminālprocesa lietu un konsultējusies ar Beļģijas krimināltiesību ekspertu. Taču, pieņemot, ka šie fakti ir pierādīti, katrā ziņā tie nav pietiekami, lai pierādītu, ka RQ tiesības tikt uzklausītam ir tikušas ievērotas. Proti, Komisija neapgalvo, ka tā Vispārējā tiesā būtu norādījusi elementus, kuri izrietēja no valsts kriminālprocesa lietas pārbaudes vai no konsultēšanās ar Beļģijas ekspertu un kuri varēja pamatot RQ iepriekšējas uzklausīšanas neesamību.

99 Visbeidzot, Komisija nevar arī balstīties uz argumentu, kas ir izklāstīts pārsūdzētā sprieduma 87. punktā, saskaņā ar kuru Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 71. punktā esot būtībā noteikusi nesamērīgas prasības ierēdņa imunitātes atcelšanai bez iepriekšējas uzklausīšanas, jo tās izraisīja Savienības iestāžu iejaukšanos dalībvalsts krimināltiesu darbībā.

100 Šajā ziņā jānorāda, ka pārsūdzētā sprieduma 71. punktā Vispārējā tiesa, pat ja tā kā piemēru minējusi vairākus apstākļus, kuros varētu atcelt ierēdņa imunitāti, to iepriekš neuzklausot, ir būtībā konstatējusi, ka procedūrā, kuras beigās tika pieņemts apstrīdētais lēmums, Beļģijas iestādes nav norādījušas pietiekamus elementus, kas šādu procedūru attaisnotu.

101 Taču nevar uzskatīt, ka Komisijai noteiktais pienākums panākt no valsts iestādēm, ka tās sniedz pietiekami pierādošus elementus, lai attaisnotu tiesību tikt uzklausītam būtisku aizskārumu, ko Vispārējā tiesa piemēru veidā ir norādījusi, ir nesamērīgs. Pretēji Komisijas apgalvotajam, tas ir jo mazāk tādēļ, ka šādu elementu paziņošana pēc sava rakstura nav iejaukšanās attiecīgās dalībvalsts procedūrā, kurai tāpat kā Komisijai ir jāievēro lojālas sadarbības pienākums, kas paredzēts LES 4. panta 3. punktā, saskaņā ar kuru Savienība un dalībvalstis ar patiesu savstarpējo cieņu palīdz cita citai veikt uzdevumus, ko nosaka Līgumos.

102 Līdz ar to trešā pamata pirmā daļa ir jānoraida kā nepamatota.

103 Attiecībā uz šī pamata otro daļu vispirms jānorāda, ka Komisija ar to neapšauba Vispārējās tiesas veikto faktu novērtējumu, bet būtībā apgalvo, ka tā esot pieļāvusi tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 76. punktā uzskatot, ka nevar izslēgt to – ja RQ būtu ļauts paust savu viedokli par viņa imunitātes atcelšanu, apstrīdētajam lēmumam varēja būt citāds saturs.

104 Tādējādi, to pašu iemeslu dēļ, kādi norādīti trešā pamata pirmajai daļai, šī pamata otrā daļa ir nepieņemama.

105 Kas attiecas uz šīs otrās daļas pārbaudi pēc būtības, jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru administratīvā procesa iznākumā pieņemtais lēmums var tikt atcelts tiesību uz aizstāvību, konkrētāk, tiesību tikt uzklausītam, pārkāpuma dēļ tikai tad, ja šā pārkāpuma neesamības gadījumā šī procesa iznākums varētu būt citāds (spriedumi, 2014. gada 3. jūlijs, *Kamino International Logistics* un *Datema Hellmann Worldwide Logistics*, C-129/13 un C-130/13, EU:C:2014:2041, 79. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2018. gada 14. jūnijs, *Makhlouf*/Padome, C-458/17 P, nav publicēts, EU:C:2018:441, 42. punkts un tajā minētā judikatūra).

106 Šajā ziņā Tiesa precizēja, ka prasītājam, kurš izvirza notikušo viņa tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, nevar likt pierādīt, ka Savienības iestādes lēmumam varēja būt citāds saturs, bet vienīgi, ka šādu iespēju nevar pilnībā izslēgt (spriedums, 2009. gada 1. oktobris, *Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware*/Padome, C-141/08 P, EU:C:2009:598, 94. punkts un tajā minētā judikatūra).

107 Šī jautājuma izvērtēšana turklāt ir jāveic, ievērojot katras atbilstošās lietas īpašos faktiskos un tiesiskos apstākļus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 10. septembris, G. un R., C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, 40. punkts).

108 Šajā ziņā ir jāatgādina, kā norādīts protokola Nr. 7 17. pantā un Civildienesta noteikumu 23. pantā, ka Savienības ierēdņiem un darbiniekiem esošās privilēģijas un imunitātes tiem ir piešķirtas tikai Savienības interesēs.

109 Taču Savienības ierēdnim piešķirtās imunitātes mērķis, kāds tas izriet no šīm normām, ir jāņem vērā, novērtējot iespējamā tiesību tikt uzklausītam pārkāpuma ietekmi uz lēmuma par šīs imunitātes atcelšanu tiesiskumu.

110 Turklāt šajā nozīmē Eiropas Cilvēktiesību tiesa spriedumā par parlamentāro imunitāti arī norādīja, ka, tieši ievērojot prasības saglabāt šādas imunitātes institucionālo mērķi, ir jāizvērtē, kāda ir tās ieviešanas ietekme uz ieinteresēto personu tiesībām (ECT spriedums, 2009. gada 3. decembris, *Kart* pret Turciju, CE:ECHR:2009:1203JUD000891705, 95. punkts).

111 No tā izriet, ka apsvērumiem saistībā ar attiecīgā ierēdņa, par kuru iesniegts pieteikums par imunitātes atcelšanu, personīgo situāciju, proti, apsvērumiem, ka šāds ierēdnis ir labākā situācijā, lai norādītu, vai viņš ir ticis uzklausīts šī pieteikuma sakarā, nav nozīmes, izskatot šo prasību. Šajā ziņā būtiski ir tikai ar dienesta interesēm saistītie apsvērumi.

112 Līdz ar to ierēdnis, kurš cēlis prasību pret lēmumu par viņa imunitātes atcelšanu, savas prasības atcelt šādu lēmumu pamatojumam nevar tikai abstraktā veidā norādīt, ka ir pārkāptas viņa tiesības tikt uzklausītam. Viņam ir jāpierāda, ka nav pilnībā izslēgts tas, ka attiecīgās Savienības iestādes lēmumam būtu citāds saturs, ja viņš būtu varējis norādīt ar dienesta interesēm saistītus argumentus un elementus.

113 Taču no pārsūdzētā sprieduma neizriet, ka Vispārējā tiesa ir pārbaudījusi, vai RQ ir iesniedzis ar šādu pierādījumu saistītus argumentus.

114 Proti, no pirmās instances tiesas lietas materiāliem, kas nosūtīti Tiesai atbilstoši Tiesas reglamenta 167. panta 2. punktam, izriet, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 76. punktā gandrīz tādiem pašiem vārdiem ir pārņēmusi nenoteikto apgalvojumu, kas izteikts RQ prasības pieteikumā un ir saistīts ar to viņa argumentāciju, kuru viņš būtu varējis iesniegt, ja viņš būtu ticis uzklausīts pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas.

115 Bez šiem apgalvojumiem RQ savos rakstveida apsvērumos Vispārējai tiesai nav sniedzis nekādas citas norādes saistībā ar dienesta interesēm, kuras varētu pamatot viņa imunitātes saglabāšanu un kuras viņš būtu varējis norādīt, ja viņš tiktu uzklausīts pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas.

116 Šādos apstākļos jākonstatē, ka Vispārējā tiesa, nospriežot, ka RQ tiesību tikt uzklausītam pārkāpums attaisno apstrīdētā lēmuma atcelšanu, pat ja viņš nebija pierādījis, ka nav pilnībā izslēgts, ka Komisijas lēmumam būtu bijis citāds saturs, ja viņam būtu bijusi iespēja izmantot savas tiesības tikt uzklausītam, ir pieļāvusi tiesību kļūdu.

117 Līdz ar to trešā pamata otrā daļa ir jāapmierina un pārsūdzētais spriedums ir jāatceļ.

Par prasību Vispārējā tiesā

118 Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtu 61. panta pirmo daļu, ja Tiesa atceļ Vispārējās tiesas nolēmumu, tā var pati taisīt galīgo spriedumu attiecīgajā lietā, ja to ļauj tiesvedības stadija, vai nodot lietu atpakaļ sprieduma taisīšanai Vispārējā tiesā.

119 Šajā lietā tiesvedības stadija ļauj spriest par RQ prasības piektā pamata pirmo daļu saistībā ar tiesību tikt uzklausītam pārkāpumu.

120 Proti, no apelācijas sūdzības otrā un trešā pamata analīzē izklāstītajiem iemesliem izriet, ka, lai gan Komisija nav ievērojusi RQ tiesības tikt uzklausītam pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas, šāds pārkāpums nevar attaisnot šī lēmuma atcelšanu, jo RQ nav pierādījis, ka nav pilnībā izslēgts tas, ka šī pārkāpuma neesamības gadījumā minētajam lēmumam būtu bijis citāds saturs.

121 Līdz ar to RQ prasības piektā pamata pirmā daļa par tiesību tikt uzklausītam pārkāpumu ir jānoraida.

122 Pārējā daļā tiesvedības stadija neļauj spriest par citiem RQ norādītajiem pamatiem un iebildumiem viņa prasības atbalstam, jo Vispārējā tiesa tos nav izskatījusi.

123 Līdz ar to lieta ir jānodod atpakaļ Vispārējai tiesai.

Par tiesāšanās izdevumiem

124 Tā kā lieta ir jānodod atpakaļ Vispārējai tiesai, lēmuma par tiesāšanās izdevumiem, kas radušies šajā apelācijas tiesvedībā, pieņemšana ir jāatliek.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nosprież:

1) Atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2018. gada 24. oktobra spriedumu lietā RQ/Komisija (T-29/17, EU:T:2018:717).

2) Noraidīt Eiropas Savienības Vispārējā tiesā celtās prasības piektā pamata pirmo daļu.

3) Lietu nodot atpakaļ Eiropas Savienības Vispārējai tiesai sprieduma taisīšanai par prasības pirmo līdz ceturto pamatu, kā arī par piektā pamata otro un trešo daļu.

4) Lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pieņemšanu atlikt.

[Paraksti]